

**ГОРІШНЬОПЛАВНІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

РІШЕННЯ

№ _____

**Про схвалення проєкту «Програми
охорони довкілля, раціонального
використання природних ресурсів
та забезпечення екологічної безпеки
на території Горішньоплавнівської міської
територіальної громади на 2026-2030 роки»**

Керуючись ст. 52 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», виконавчий комітет Горішньоплавнівської міської ради Полтавської області

В И Р І Ш И В :

1. Схвалити проєкт «Програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки на території Горішньоплавнівської міської територіальної громади на 2026-2030 роки» згідно з додатком 1,2,3.

2. Схвалити проєкт переліку заходів, що будуть фінансуватися в 2026 році за рахунок коштів фонду охорони навколишнього природного середовища згідно з додатком 4.

Міський голова

Д.Г. Биков

Додаток 1
до рішення виконавчого комітету
Горішньоплавнівської міської ради
Полтавської області
від 16.12.2025 № _____

**Програма охорони довкілля, раціонального
використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки
на території Горішньоплавнівської міської територіальної громади
на 2026-2030 роки**

1	Ініціатор розроблення Програми:	Горішньоплавнівська міська рада Кременчуцького району Полтавської області
2	Розробник програми:	Сектор екології та озеленення ДЖКГ Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області
3	Термін реалізації Програми:	2026 – 2030 роки
4	Етапи фінансування Програми:	щорічно
5	Джерела фінансування:	– державний, обласний бюджет; – бюджет Горішньоплавнівської міської територіальної громади; – кошти підприємств, інші джерела (інвестиції, гранти тощо)
6	Мета програми:	стабілізація й послідовне поліпшення екологічної ситуації на території Горішньоплавнівської міської територіальної громади

1. Загальна характеристика Горішньоплавнівської міської територіальної громади

Горішньоплавнівська міська територіальна громада Кременчуцького району Полтавської області утворена 16 квітня 2019 року шляхом приєднання Келебердянської та Салівської сільських рад Кременчуцького району до Горішньоплавнівської міської ради обласного значення. В квітні 2019 року приєднано села Келеберда, Салівка, Карпівка, Махнівка. 7 липня 2020 року до складу громади добровільно приєдналися Григоро-Бригадирівська сільська рада Кобеляцького району та Дмитрівська сільська рада Горішньоплавнівської міської ради.

До складу громади входять 1 місто (Горішні Плавні) і 14 сіл: Базалуки, Гора, Григоро-Бригадирівка, Дмитрівка, Карпівка, Келеберда, Кияшки, Кузьменки, Махнівка, Мотрине, Петрашівка, Салівка, Солонці, Солошине.

Розрахункова чисельність наявного населення територіальної громади станом на 1 січня 2025 року склала 51 292 особи, у тому числі чисельність наявного населення в розрізі територіальних громад:

- місто Горішні Плавні – 46 511 осіб (розрахунково);
- Дмитрівський старостинський округ – 2 338 осіб (за даними старостинського округу);
- Східний старостинський округ – 2 443 особи (за даними старостинського округу).

Чисельність внутрішньо переміщених осіб за даними управління соціального захисту населення станом на 01.01.2025 по територіальній громаді склала 8 833 особи.

Територія Горішньоплавнівської міської територіальної громади розташована в долині річки Дніпро та має значний природно-рекреаційний потенціал, який включає мальовничі прибережні та острівні ландшафти Дніпра.

В геоморфологічному відношенні – це лівобережна Придніпровська низовина, в межах якої виділяються заплава (незатоплена водосховищем) і надзаплавні тераси. В фізико-географічному відношенні територія громади належить до Лівобережно-Дніпровської лісостепової провінції.

Орогідрографічні особливості зумовлені наявністю в межах громади значних площ низинного рельєфу з водними поверхнями: на заході – стариць і заток р. Псел, на півдні – водосховища. Низинність території формує несприятливі мікрокліматичні умови – застійні явища, часті тумани. Крім того, в межах громади сформувались техногенні форми рельєфу – кар'єри та відвали ГЗК, відстійники тощо.

Гідрографічну мережу представляє: на півдні – Кам'янське водосховище (штучне водоймище на р. Дніпро), на заході – р. Псел (відноситься до середніх річок України) та старичні водойми її широкої заплави. Розташування громади при впадінні широкого, розгалуженого пониззя гирла р. Псел в зону підпору водосховища, обумовило складні гідрологічні умови з наявністю мережі заплавних водойм, стариць в західній та північно-західній частині її території та околиць. На території громади протікають річки Рудька (притока Псла) та Сухий Кобелячок (притока Дніпра). Наразі на території громади налічується 29 паспортизованих водних об'єктів, з яких 7 знаходяться в межах міста

Горішні Плавні, а 22 об'єкти поза межами. Загальна площа паспортизованих водних об'єктів складає 322,9863 га.

На основі аналізу звітів від Регіонального офісу водних ресурсів у Полтавській області протягом 2024 року щодо гідрологічної ситуації в Полтавській області, щодо річки Псел загальна техногенно-екологічна ситуація на ділянках залишалася в межах норми, без зафіксованих аварій чи значних забруднень, незважаючи на періоди маловоддя.

За 2024 рік населення Полтавської області використало 126 мільйонів кубічних метрів води, а скинуло у водойми 72 мільйони кубічних метрів. Окремо зазначається, що Полтавський ГЗК у 2024 році здійснив скид 4 мільйонів кубічних метрів неочищених вод. Війна також негативно впливає на якість води. У 2024 році у водах річок Полтавщини було виявлено важкі метали, зокрема кадмій, свинець, нікель, миш'як та хром. Хоча рівень деяких металів не перевищував норму, вміст нікелю був значно вищим.

Процеси евтрофікації водосховища погіршують якість води і створюють загрозову ситуацію в районі господарсько-питного водозабору міста на протоці Річище (затока річки Дніпро). Серйозною проблемою є розвиток процесів берегоруйнування. З кожним роком процес не зменшується. Берегообвалення призводить до безповоротної втрати земель, замулюванню річок та озер.

На території громади знаходяться 2 об'єкти Смарагдової мережі. У світі до Смарагдової мережі входять близько 3 500 об'єктів. Статус «Смарагдовий об'єкт» – означає збереження природних екосистем – природних оселищ, важливих для Європи.

Зелена зона міста Горішні Плавні представлена об'єктами загального користування (парки, сквери, лісопарки), обмеженого користування (насадження на територіях об'єктів громадського та іншого призначення) та спеціального призначення (насадження вздовж вулиць та санітарно-захисні насадження). Загальна площа зелених насаджень населених пунктів територіальної громади становить 2462 га (462 м² на одного жителя), в тому числі площа зелених насаджень загального користування 217,7 га (40,9 м² зелених насаджень на одного жителя).

Територія громади належить до територій підвищеної складності умов освоєння. Із несприятливих екзогенних геологічних процесів, в тому числі техногенного характеру, в межах території громади найбільш виражені: затоплення паводковими водами, підтоплення, заболоченість, вітрова ерозія, абразія берегів та техногенно порушені території. Низинність території зумовлює розвиток процесів заболочення, якого зазнає низька заплава, зрізана затоками і старицями, та подові ділянки надзаплавних терас.

Місто Горішні Плавні є значним промисловим центром регіону, що зумовлено наявністю великих гірничодобувних та переробних підприємств, зокрема компанії Ferrexpo, яка оперує Полтавським, Єристівським та Біланівським гірничо-збагачувальними комбінатами. Присутність цих індустриальних об'єктів є важливим фактором, що впливає на екологічний стан громади, визначаючи рівень забруднення, використання природних ресурсів та характеристики техногенної безпеки.

Ґрунтовий покрив території сформувався під впливом природних та антропогенних факторів. На території громади переважають чорноземи типові

(а саме: чорноземи типові слабогумусовані легкосуглинкові та їх комплекси з осолоділими ґрунтами до 30 відсотків) та складають близько 7 відсотків від площі громади. Частина території громади, через наявності на ньому гірничо-промислового комплексу (кар'єрів, відвалів, шламовідстійників), відноситься до територій з відсутнім або порушеним ґрунтовим покривом.

Джерелами акустичного дискомфорту є залізниця, автотранспортна мережа та виробничі підприємства. Шумозахисна зона від залізниці в межах громади забезпечується існуючою зеленою зоною та санітарним коридором трубопроводів, вздовж яких проходить залізничний під'їзд. Найбільше екологічне навантаження створює вулично-дорожня мережа, основу якої представляють магістралі загальноміського, районного та державного значення. Також джерелом шуму є вибухи в кар'єрах та виробничі процеси підприємств.

Основним джерелом енергопостачання та локалізованої дії електромагнітного випромінювання є підстанції, які розташовані поза межами впливу на житлову забудову.

Природна радіоактивність середовища не перевищує допустимих значень.

На території громади розташовано 3 гірничорудних комплекси (ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат», ТОВ «Єривський гірничо-збагачувальний комбінат» та ТОВ «Біланівський гірничо-збагачувальний комбінат») та 3 кар'єри (ТОВ «Рижівський гранітний кар'єр», Редутський кар'єр філії «Центр управління промисловістю» ПАТ «Укрзалізниця», Шматківський гранітний кар'єр ТОВ «Діорит»). Площа відвалів орієнтовно становить більше 2300 га. Ці підприємства здійснюють значний вплив на атмосферне повітря під час видобутку корисних копалин, пов'язаних з буро-підливними роботами та під час переробки.

У місті нараховується 18 підприємств, які здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Усі підприємства працюють згідно із затвердженими дозволами на викиди. Основними забруднювачами атмосферного повітря міста є підприємства видобувної промисловості.

Систематичні спостереження за вмістом забруднюючих речовин в атмосферному повітрі проводяться Кременчуцькою лабораторією спостережень за забрудненням атмосферного повітря Полтавського центру з гідрометеорології на одному стаціонарному посту, що розташований в м. Горішні Плавні.

Результати спостережень за 2024 рік свідчать, що загальний рівень забруднення міста в цілому за рік за індексом забруднення (ІЗА) характеризувався як низький. Пріоритетними домішками, які зумовлювали забруднення приземного шару атмосфери, виявились пил, діоксид азоту, фенол, аміак, діоксид сірки. Індекс забруднення за цими домішками становив 1,8, що дещо вище, ніж у 2023 році. За 2024 рік випадків високого забруднення та екстремального забруднення в міст не зафіксовано.

Порівняно з 2023 роком дещо зменшився середній вміст фенолу. Відмічено незначне збільшення забрудненості повітря пилом, діоксидом азоту. Середньорічний вміст інших домішок та важких металів, які визначаються, істотно не змінився.

За останні 5 років (2020-2024) відмічена тенденція збільшення середньорічних концентрацій діоксиду сірки, діоксиду азоту. Зменшується вміст пилу, оксиду вуглецю, сажі, фенолу, водню хлористого. Намітилась тенденція зменшення в атмосферному повітрі міста більшості важких металів.

Стан ґрунтового середовища міста визначають природні та техногенні фактори. Безумовно, в межах територій розвитку гірничодобувної галузі з її активністю в землекористуванні, пріоритетними є техногенні навантаження. Найбільшої шкоди земельним ресурсам завдають ПрАТ «Полтавський ГЗК», ТОВ «Єристівський ГЗК», ТОВ «Біланівський ГЗК» внаслідок специфіки технології виробництва. Рекультивація порушених територій планується тільки після закінчення відпрацювання родовищ.

На території міста Горішні Плавні знаходиться полігон твердих побутових відходів (далі – ТПВ), площею майже 12 га. Також на території міста, в районі ТПВ функціонує полігон промислових відходів НВП «Фероліт» орієнтовною площею 4,6 га.

Відповідно до Звіту за результатами дослідження полігону побутових відходів Комунального підприємства «СпецЕко» (далі – КП «СпецЕко»), виконаного ТОВ «Центр практичної екології» у 2024 році, показники атмосферного повітря, підземних вод, ґрунтів та радіологічних досліджень знаходяться в межах норми. За висновками ТОВ «Центр практичної екології» полігон побутових відходів КП «СПЕЦЕКО» не справляє суттєвого впливу на досліджуванні компоненти довкілля.

2. Мета Програми

Основною метою Програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки Горішньоплавнівської територіальної громади на 2026-2030 роки (далі – Програма) є стабілізація й послідовне поліпшення екологічної ситуації на території Горішньоплавнівської міської територіальної громади.

Основними пріоритетами місцевої екологічної політики є:

1. Поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки.
2. Досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища.
3. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття.
4. Удосконалення екологічної політики.
5. Підвищення рівня суспільної екологічної свідомості.

Програма реалізує системний підхід до формування та реалізації екологічної політики з урахуванням характерних для громади соціально-економічних умов та екологічних проблем.

3. Стратегія вирішення екологічних проблем

Проблема 1: Охорона атмосферного повітря.

Мета: Запобігання погіршення якості атмосферного повітря.

Для розв'язання проблеми необхідно:

- 1) виконувати роботи щодо запобігання пилоутворенню на прилеглих територіях шламонакопичувачів та у кар'єрі ПрАТ «Полтавській ГЗК»;

2) проводити модернізацію поста спостереження за станом атмосферного повітря з наданням інформації на центральну диспетчерську службу.

Проблема 2: Система водовідведення міста.

Мета: Недопущення скидання недостатньо-очищених і неочищених стічних вод.

Для розв'язання проблеми необхідно:

- 1) реконструювати та технічно переобладнати міські очисні споруди;
- 2) провести реконструкцію існуючих і будівництво нових каналізаційних мереж.
- 3) провести реконструкцію існуючої та будівництво нових мереж зливової каналізації.

Проблема 3: Поводження з побутовими відходами.

Мета: Недопущення несанкціонованого розміщення побутових відходів, забезпечення сортування (роздільного збирання) і переробки побутових відходів.

Для розв'язання проблеми необхідно:

- 1) побудувати полігон ТПВ із встановленням лінії по сортуванню вторинної сировини;
- 2) забезпечити необхідну кількість машин для збору та транспортування відходів, контейнерів і урн для збору сміття;
- 3) провести реконструкцію контейнерних майданчиків;
- 4) забезпечити екологічно безпечне збирання, перевезення, захоронення відходів.

Проблема 4: Гідрологічний режим та санітарний стан річок і озер.

Мета: Підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного річки Дніпро і озер на території Горішньоплавнівської територіальної громади.

Для розв'язання проблеми необхідно:

- 1) провести роботи з розчищення та поглиблення русла р. Дніпро;
- 2) розчистити Паркове озеро та озера на території заказника місцевого значення «Лісові озера»;
- 3) виконати роботи з берегоукріплення річки Дніпро та озер на території громади.

Проблема 5: Охорона природних рослинних ресурсів.

Мета: Збереження, відновлення та раціональне використання природних рослинних ресурсів на території Горішньоплавнівської територіальної громади.

Для розв'язання проблеми необхідно:

1. провести інвентаризацію зелених насаджень, рідкісних та цінних видів рослин;
2. здійснювати заходи із збереження та відновлення природних рослинних угруповань (створення нових зелених зон, лісосмуг, рекультивація порушених територій);
3. забезпечити догляд, санітарні рубки, омолодження та відновлення зелених насаджень;

Проблема 6: Збереження природно-заповідного фонду .

Мета: Забезпечення охорони, збереження та відновлення природних комплексів і біорізноманіття на територіях природно-заповідного фонду Горішньоплавнівської територіальної громади.

Для розв'язання проблеми необхідно:

1. провести встановлення та винесення меж територій природно-заповідного фонду в натуру;
2. здійснювати моніторинг стану природних екосистем, рідкісних видів флори і фауни;
3. забезпечити виконання вимог природоохоронного законодавства та дотримання режиму охорони ПЗФ;
4. проводити заходи з відновлення природних середовищ (лісових, лучних, водно-болотних екосистем);

Проблема 7: Боротьба з карантинними організмами.

Мета: Локалізація та ліквідація карантинного бур'яну амброзії полинолистої.

Для розв'язання проблеми необхідно:

- 1) зменшення площ вогнищ карантинних організмів шляхом застосування комплексу ефективних технологій та методів боротьби: механічних і хімічних;
- 2) проведення роз'яснювальної роботи серед населення, навчальних закладів, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності щодо методів обстежень на виявлення наявних карантинних рослин та методів боротьби з ними.

Проблема 8: Екологічна освіта та інформування населення.

Мета: Формування екологічної свідомості керівників підприємств і жителів міста, підвищення рівня їх обізнаності з питань охорони навколишнього середовища та екологічної безпеки.

Для розв'язання проблеми необхідно:

- 1) організувати навчання посадових осіб і керівників підприємств з питань охорони навколишнього середовища;
- 2) проведення в місті щорічних екологічних акцій: «День довкілля», «Двомісячник чистоти та благоустрою», «Чиста вода – наше життя» та інші.

4. Очікувані результати виконання програми

- 1) Покращення екологічної та санітарно-гігієнічної ситуації на території Горішньоплавнівської територіальної громади.
- 2) Безпечне для навколишнього середовища та населення поводження з відходами.
- 3) Дотримання санітарно-гігієнічних вимог до якості поверхневих вод в наслідок недопущення скиду недостатньо-очищених стоків.
- 4) Збереження річки Дніпро та відтворення озер на території Горішньоплавнівської територіальної громади.
- 5) Відновлення природних рослинних ресурсів.
- 6) Охорона та збереження територій природно-заповідного фонду.
- 7) Підвищення екологічної свідомості та культури населення.

5. Механізм реалізації програми

5.1. Нормативно-правова база для розроблення Програми

Програма розроблена з урахуванням вимог Конституції України, Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про благоустрій населених пунктів», «Про охорону атмосферного повітря», «Про охорону земель», «Про управління відходи», «Про природно-заповідний фонд», Земельного кодексу України, Водного Кодексу України, інших нормативно-правових актів.

5.2. Засоби економічно-фінансового забезпечення

Економічні й фінансові механізми реалізації програми залежать від національних пріоритетів економічно-фінансового регулювання та розвитку законотворчого і нормативно-правового процесу в сферах охорони довкілля, раціонального використання та екологічної безпеки.

Згідно з Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (ст.42) на сьогодні в Україні, зокрема в Горішньоплавнівській територіальній громаді, джерелами фінансування природоохоронної діяльності є: державний бюджет; обласний бюджет; бюджет міської територіальної громади; кошти підприємств; благодійна допомога; різні форми міжнародної фінансової допомоги.

Директор департаменту
житлово-комунального господарства

Михайло ЛИСЕНКО

Додаток 2
до рішення виконавчого комітету
Горішньоплавнівської міської ради
Полтавської області
від 16.12.2025 № _____

**Ресурсне забезпечення Програми охорони довкілля, раціонального використання
природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки
Горішньоплавнівської міської територіальної громади на 2026-2030 роки**

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання програми тис. грн	Рік виконання програми					Усього витрат на виконання програми, тис. грн
	2026	2027	2028	2029	2030	
Обсяг ресурсів, усього, у тому числі:	16 700,0	17 000,0	17 300,0	17 600,0	17 900,0	86 500,0
державний бюджет						
обласний бюджет						
Бюджет Горішньоплавнівської міської територіальної громади	16 700,0	17 000,0	17 300,0	17 600,0	17 900,0	86 500,0
кошти небюджетних джерел						
інші						

Директор департаменту житлово-комунального господарства

Михайло ЛИСЕНКО

Чернушиц

Додаток 3
до рішення виконавчого комітету
Горішньоплавнівської міської ради
Полтавської області
від 16.12.2025 № _____

**Перелік заходів і завдань Програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів
та забезпечення екологічної безпеки Горішньоплавнівської міської територіальної громади на 2026-2030 роки**

№ п/ п	Назва напрямку діяльності	Найменування заходів	Строк вико- нання заходу	Виконавці	Джерела фінансу вання	Обсяг фінансування					Очікуваний результат
						2026	2027	2028	2029	2030	
	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення відходів на території Горішньоплавнівської МТГ										Забезпечення екологічно безпечного та санітарного стану територій громади
	Утримання зеленого господарства на території Горішньоплавнівської МТГ										Покращення благоустрою території громади та належне утримання зеленого господарства